

Lluïsa Julià
conversa amb Ada
Castells a Laia
JUANMA RAMOS

MARIA-MERCÈ
MARÇAL
UNA VIDA
Lluïsa Julià
Editorial:
Galàxia Gutenberg
Barcelona, 2017
Pàgines: 596
Preu: 23,90 euros

Lluïsa Julià **Biògrafa**

“Marçal perviu en les poetes joves”

Lluïsa Julià ja havia furgat en la vida d'altres escriptors i ara li ha tocat el torn a la poeta Maria-Mercè Marçal, de qui va ser amiga. N'ha escrit la primera biografia i per això ha entrevistat més d'un centenar de persones. Hi són la mare, la germana, la companya, la filla... que li han anat donant més fils per estirar. Li demanem que ens expliqui com ha viscut aquesta investigació que s'ha traduït en un llibre viu i ple de veus.

Has comentat que és ara que has volgut publicar la biografia de la Maria-Mercè Marçal, quan encara hi ha molta gent que la va conèixer de primera mà. La font directa té l'inconvenient que pots tocar voravius...

Amb aquesta biografia volia fer parlar tota una generació que trenca amb el franquisme polític i sexual i, en el cas de la Marçal, en què la vida i la literatura són el mateix, no podia passar per alt els conflictes personals. Algú m'ha dit que he fet una biografia molt a l'anglesa. No hi estic d'acord perquè les biografies a l'anglesa són gairebé novel·lades i aquesta no era la

meva intenció. Aquí hi ha una feina de documentació extensiva. Els conflictes amorosos són centrals en la seva vida, però jo em vaig posar dos límits a l'hora de tractar-los: no fer mal a un altre i no entrar en la xafarderia. No es tractava de fer un anecdotari i quan m'explicaven coses que no afegien res de nou, no les posava.

Parles d'ella i d'altres, alguns en actiu.

Jo no volia que la Marçal quedés com un bolet, sinó relacionar-la amb altres protagonistes de l'època. Un dels seus focus centrals era la militància política. Dins del PSAN va fer una defensa de la dona com a tema central i això és un reflex de la seva idea que tot el que és personal, de la vida íntima, és política. Pensa que el 1977 encara hi havia dones a la presó de la Trinitat per avortar. Victimes de la repressió política que ningú reivindicava. Amb la biografia de la Marçal te n'adones de la coherència que va mantenir entre literatura i vida. Ella portava els postulats polítics a la pràctica, i així va mantenir noves formes de relació amb les dones, amb la filla. Una personalitat poderosa.

Una altra pota fonamental de la vida de Marçal és la literatura, naturalment.

Era poeta des que va néixer. Es va enfrontar a la família, al poble i a tots els esquemes, però no va voler eliminar ningú de la seva vida. Una de les seves particularitats és que no trenca mai les relacions amb ningú, i això provoca uns daltabai-xos impressionats. Ella ho va reconstruint tot amb la literatura.

No deu ser el mateix escriure de Ruyra, que el tenim a segles de distància, que d'una persona amb qui has tingut una relació.

Sí, això facilita les coses i també les dificulta. Jo sóc un personatge més i alhora la narradora. Em divideixo. Volia crear una imatge molt viva a través dels testimonis i interpel·lar l'actualitat. Pel que fa al punt de vista, he fet, sense buscar-ho, una cosa que ara es porta molt, que és fer parlar diferents persones en una mateixa pàgina.

Estil Aleksiévitx?

Sí, ara tothom fa aquesta referència, però també ho fan Montserrat Roig i Oriana Fallaci.

És una biografia, però has utilitzat aquests recursos de novel·la.

En el sentit de fer estil sí que he intentat fer una obra literària. Hi ha una voluntat de crear escenes. Virginia Woolf, que era un dels referents de Marçal, diu que al llarg de l'existència hi ha moments de vida i de no vida. He volgut trobar aquests moments de vida i dedicar-los una escena que els expliqui. Per fer-ho, ha estat molt important visitar els espais. Si has vist les cases, les fotos, els paisatges, pots entendre l'atmosfera que hi ha al darrere. I pel que fa als testimonis, estem parlant d'una època en què ja no ens trobem amb grans grafòmans sinó amb grans xerraires que mantenen converses telefòniques d'hores. Ha estat important recollir aquest testimoniatge.

L'obra de Marçal és prou coneguda?

Ella ha entrat directe al cànon. Són Caterina Albert, Mercè Rodoreda i Maria-Mercè Marçal. Ni Clementina Arderiu, ni Rosa Leveroni, que encara hi ha qui discuteix si és bona o no. Tenim un problema gravíssim i és gravíssim que els Departaments de Filologia Catalana no posin prou el focus sobre la literatura actual. Ella perviu: hi ha poetes joves que l'han feta seva amb les poètiques del cos i hi ha quatre tesis doctorals fetes sobre ella. Hi ajuda la fundació que porten l'Heura Marçal i la Fina Birulés, que genera un cos teòric important.

Però l'obra no es troba a les llibreries.

Durant temps s'ha anat anunciant que es reeditava *Llengua abolida* i finalment ha sortit ara, però a La Butxaca i en un sol volum amb la *Raó del cos*. Falta una edició bonica. Ara no hi ha polítiques editorials de fons. No només falta la Marçal sinó molts més. Com pot ser que *Els catalans als camps nazis*, de la Roig, no estigui al mercat? Es un tema de política cultural no només editorial. ✨